

François HOUTART

c/o CETRI, 5, Avenue Ste Gertrude, 1348 Louvain-la-Neuve

tél. 010/48 95 60

Biografie

Geboren in 1925 als oudste van veertien kinderen, kleinzoon van graaf Henry Carton de Wiart.

Tijdens de tweede wereldoorlog actief in het verzet en lid van het Geheim Leger

In 1949 wordt hij tot priester gewijd in het bisdom Mechelen-Brussel.

Hij studeert aan de Université Catholique de Louvain en aan de Universiteit van Chicago.

Van 1958 tot 1990 is hij hoogleraar aan de UCL en wordt ere-kanunnik van het bisdom Mechelen-Brussel.

Academische loopbaan

François Houtart is gespecialiseerd in de sociologie van religies. Hij ziet het christendom als inspiratiebron voor sociaal engagement.

Naast zijn functie als hoogleraar aan de UCL werkte hij als gastprofessor aan de universiteiten van Birmingham, Buenos Aires, Managua (UCA), Hanoi, Tilburg, Montreal en Sevilla.

Hij is Doctor Honoris Causa van de Notre Dame University in de VS en van de Universiteit van Havana (Cuba)

Hij is erelid van de Academie van wetenschappen in Vietnam en in Cuba

Hij was titularis van de leerstoel Franqui aan de ULB (1976-77)

Hij was directeur van het internationaal tijdschrift *Social Compass*

Hij ontving de Camilo Torres prijs van de Nationale Universiteit van Bogota (Colombia)

Hij was voorzitter en medewerker van talrijke wetenschappelijke instellingen inzake godsdienstsociologie.

Hij was als deskundige betrokken bij het Vaticaan II Concilie (1962-1966)

Sociale activiteiten

François Houtart zet zich al zijn hele leven lang in voor allerhande zaken, landen en volken die streven naar sociale rechtvaardigheid. Zo nam hij deel aan de oprichting van het Secretariaat Rechtvaardigheid en Vrede (Rome, 1964) en was hij lid van die Commissie in België. Hij is lid van het Permanent Volkerentribunaal. Hij was voorzitter (2002-2008) van de Internationale Liga voor de bevrijding en de rechten van volkeren. Hij zette zich speciaal in voor Vietnam, Burundi, Sri Lanka, Filippijnen, Angola, Colombia, Boliviaë, ...

In 1976 stichtte hij CETRI (Centre Tricontinental), een studiecentrum dat kennis van en over het Zuiden in het Noorden verspreidt. CETRI geeft viermaal per jaar het tijdschrift *Alternatives Sud* uit.

In 1997, bij de twintigste verjaardag van CETRI, sticht hij het Mondiaal Forum voor Alternatieven.

In 1999 mede-organiseert hij 'L'Autre Davos', de voorloper van de Wereld Sociale Fora.

Hij stond mee aan de wieg van het eerste Wereld Sociaal Forum in Porto Alegre, is lid van de Internationale Raad van het WSF en nam deel aan talrijke andere regionale en thematische fora.

In 2009 ontving François Houtart de UNESCO-prijs Madansheet Singh voor Verdraagzaamheid en Geweldloze Actie.

In 2008-2009 was hij lid van de VN-Commissie over de hervorming van het internationaal financieel en monetair stelsel (Commissie 'Stiglitz').

François Houtart en de Jaap Kruithof Prijs 2010

Drie redenen waarom de prijs Jaap Kruithof aan François Houtart wordt toegekend:

- Als godsdienstsocioloog en bevrijdingstheoloog ziet François Houtart het christendom als inspiratiebron voor sociaal engagement. Hij maakt een radicaal ethische kritiek van het kapitalisme en streeft naar sociale verandering met als doel sociale rechtvaardigheid. Hij zet zich in voor vrede, voor de rechten van volkeren, voor verdraagzaamheid en geweldloosheid en voor een dialoog tussen religies.
- In zijn streven naar sociale rechtvaardigheid staat François Houtart permanent open voor nieuwe ideeën en nieuwe inzichten. Zo was hij actief op de klimaatconferentie der volkeren in Cochabamba (voorjaar 2010) en pleit hij voor een Mondiaal Handvest voor het Gemeenschappelijk Goed van de mensheid. Zijn socialisme staat met twee voeten in de 21ste eeuw.
- François Houtart is voor iedereen die streeft naar een 'andere wereld' een inspiratiebron, niet enkel door zijn grenzeloze intellectuele inzet, maar ook door zijn menselijkheid, zijn vriendelijkheid, zijn beschikbaarheid voor anderen, kwaliteiten die de linkerzijde in België en in Europa bijzonder goed kan gebruiken.

'De armoede was vroeger beter verdeeld'

Interview in Knack door Piet Piryns en Hubert Van Humbeeck

Kan een kanunnik een marxist zijn? Dat kan, zegt François Houtart. Hij is het nog altijd allebei. Houtart is de bezieler van het World Social Forum. Een gesprek met een oud-strijdmakker van Ho Chi Minh, Dom Helder Camara, Fidel Castro en Jozef Cardijn.

Kanunnik Houtart ligt mee aan de basis van het Forum, dat nog altijd een alternatief wil zijn voor het jaarlijkse *World Economic Forum* (WEF) in het Zwitserse Davos - de jaarlijkse hoogmis van het kapitalisme.

Als jongeman reisde Houtart aan de zijde van kardinaal Jozef Cardijn door Latijns-Amerika. Sindsdien komt hij op voor de armen en de verdrukten in de wereld. Hij is overigens een kleinzoon van de katholieke politicus Henri Carton de Wiart, die in de jaren twintig kort eerste minister was. Als godsdienstsocioloog stelde Houtart zijn engagement later ter beschikking van bevrijdingsbewegingen in Centraal-Amerika en Indochina. Hij werd een *compagnon de route* van Fidel Castro en mocht priesters die voorgingen in de strijd, zoals Camillo Torres en Ernesto Cardenal, vrienden noemen.

In 1976 richtte hij aan de universiteit van Louvain-la-Neuve zijn Centre Tri-Continental op om zich over vraagstukken van de derde wereld te buigen. Bij de twintigste verjaardag van dat centrum, in 1996, stelde Houtart een bijeenkomst voor die een alternatief moest zijn voor Davos. Het resultaat was het *Forum Mondiale des Alternatives*, dat in januari 1999 in Zürich een ontmoeting organiseerde met vijf grote sociale bewegingen uit de hele wereld. De Braziliaanse boerenbeweging pikte het idee op en organiseerde in 2001 een eerste World Social Forum in Porto Alegre.

De organisatoren rekenden op vier, vijfduizend mensen. Het waren er twintigduizend. Een jaar later kwamen er zestigduizend mensen op af en daarna honderdduizend. Bij de laatste bijeenkomst in Porto Alegre waren er 155.000 deelnemers. Het WSF is een instituut geworden, met gedecentraliseerde fora in de verschillende landen en continenten. Omdat de organisatie veel te zwaar werd, besliste de internationale raad - waarvan Houtart nog altijd deel uitmaakt - om het WSF nog slechts om de twee jaar te organiseren. Dit jaar dus voor het eerst op Afrikaanse bodem, in Nairobi.

Krijgt u niet het gevoel dat u daar voor eigen parochie preekt?

FRANCOIS HOUTART: Misschien wel. Maar is dat erg? Het World Social Forum is een ontmoetingsplaats voor iedereen die de strijd wil aanbinden met het neoliberalisme: sociale bewegingen, niet-gouvernementele organisaties en onafhankelijke intellectuelen. Er worden geen beslissingen genomen, maar ideeën en ervaringen uitgewisseld. Margaret Thatcher zei destijds: *there is no alternative*. Intussen begint wereldwijd het besef door te dringen dat er wél alternatieven zijn voor het neoliberalisme en dat het mogelijk moet zijn de wereldeconomie op een andere manier te organiseren. Het World Social Forum heeft daarbij als katalysator gewerkt.

De globalisering is niet alleen een probleem voor het arme zuiden, maar ook voor de geïndustrialiseerde wereld.

HOUTART: Men begint zich er rekenschap van te geven dat de logica overal dezelfde is. De armoede in Europa of de Verenigde Staten heeft uiteindelijk dezelfde oorzaken als de armoede in de derde wereld. In Latijns-Amerika en zelfs in sommige Afrikaanse landen hebben zich de voorbije twintig jaar enorme economische ontwikkelingen voorgedaan. De steden zijn er in omvang verdubbeld of verdriedubbeld, met overal hetzelfde beeld: verkeersopstoppingen, wolkenkrabbers, op iedere hoek van de straat een vier- of vijfsterrenhotel.

Maar van de nieuw verworven rijkdom profiteert uiteindelijk niet meer dan twintig procent van de bevolking. De middenklassen blijven kwetsbaar en er komen steeds meer armen bij. Dezelfde mechanismen spelen in het Westen. Kapitalisten slijten hun gesofisticeerde producten aan twintig procent van de bevolking. Die andere tachtig procent, die nauwelijks koopkracht heeft, is voor hen niet interessant.

Ook communistische regimes, zoals de Chinese Volksrepubliek of Vietnam, omhelzen de vrije markt. Communisme en kapitalisme blijken perfect samen te kunnen gaan.

HOUTART: Ik las onlangs een rapport van de Wereldbank, waarin Vietnam een successtory werd genoemd: de armoede zou er zowat gehalveerd zijn sinds het land tien jaar geleden overgeschakeld is op een vrijemarkteconomie. Arm is, in de definitie van de Wereldbank, wie minder dan twee dollar per dag te besteden heeft. Wat het rapport er niet bij vertelde, was dat onderwijs en gezondheidszorg in Vietnam niet langer gratis zijn.

Meer dan een kwarteeuw geleden heb ik een sociologische studie gemaakt van een dorp in de delta van de Rode Rivier. Vorige maand ben ik teruggekeerd naar dat dorp om er na te gaan wat er veranderd is sinds de invoering van de vrije markt. Wat mij opviel, was dat de overheid kennelijk niet langer de instrumenten heeft om publieke investeringen op

peil te houden. Irrigatiekanalen worden niet meer onderhouden, coöperaties ontmanteld. In Hanoi - om over Ho Chi Minhstad nog maar te zwijgen - zie je steeds grotere tegenstellingen tussen arm en rijk.

Was er onder communistische regimes vroeger meer sociale rechtvaardigheid?

HOUTART: Laten we zeggen dat de armoede beter verdeeld was. Ik zal niet zeggen dat er vroeger geen mensen waren die privileges hadden, maar je zag geen extreme rijkdom. Nu ontwikkelen topmensen van de communistische partij zich tot wilde kapitalisten. Kijk maar naar de zogenaamde Gini-coëfficiënt, die door de Verenigde Naties wordt gebruikt om inkomensongelijkheid aan te geven: in de Chinese Volksrepubliek is het verschil tussen de armsten en de rijksten nu haast even groot als in Latijns-Amerika.

Arbeiders in Europa verliezen hun baan omdat arbeiders in China of India goedkoper zijn.

HOUTART: Niet alleen in Europa. Ook uit Sri Lanka, een land dat ik toevallig goed ken omdat ik mijn doctoraalscriptie heb gemaakt over het boeddhisme in Sri Lanka, trekken buitenlandse investeerders zich terug, omdat de arbeidskracht in China of Vietnam bijvoorbeeld nóg goedkoper is.

Wordt op het World Social Forum over dat soort kwesties gediscussieerd?

HOUTART: Zeker. Op het internet circuleren allerlei voorstellen, die in Nairobi besproken zullen worden. Bijvoorbeeld: wat kun je doen om te verhinderen dat de export van goedkope Chinese auto's naar België de sluiting van Volkswagen Vorst tot gevolg heeft? Je zou kunnen overwegen om een hoge invoerbelasting te heffen, waardoor de concurrentiepositie van Europese auto's gevrijwaard blijft, en die belasting vervolgens terugstorten aan de Chinezen om in China het lot van de lokale arbeiders te verbeteren. Ik besef dat het tamelijk utopisch klinkt, maar we zullen in ieder geval naar oplossingen moeten blijven zoeken.

Is het marxisme als wetenschappelijk instrument vandaag nog bruikbaar voor een socioloog?

HOUTART: Dat denk ik wel.

Zou een kanunnik zich een marxist durven noemen?

HOUTART: Natuurlijk. Ik schaam me daar niet voor - integendeel. Maar ik ben natuurlijk geen dogmatisch marxist. Mijn ervaring met communisten is dat ze, overal waar ze aan de macht zijn gekomen - in de Sovjet-Unie, maar ook in Vietnam en zelfs op Cuba - de sociologie hebben afgeschaft. Communisten gaan ervan uit dat het marxisme op alle vragen het antwoord heeft. En dan is er vanzelfsprekend geen sociologisch onderzoek meer nodig. Ze hebben daar een zware prijs voor betaald, want het gevolg is geweest dat ze totaal blind zijn gebleven voor wat er in de communistische samenlevingen aan de hand was.

Kunnen marxisme en christendom met elkaar worden verzoend?

HOUTART: Het zou een karikatuur zijn om Jezus Christus een marxist te noemen. Dat was hij natuurlijk niet, maar hij koos wel partij voor de armen. In dat engagement ligt de basis van zijn boodschap, van het evangelie, van de waarden die hij in zijn eigen samenleving uitdroeg. Onze samenlevingen zijn veel complexer geworden. Er is daarom analyse nodig en het marxisme is, volgens mij, nog altijd het meest adequate instrument om te begrijpen wat er in de samenleving gebeurt.

Marx zei toch dat godsdienst opium is voor het volk?

HOUTART: Ja, maar hij zei ook dat godsdienst zuurstof kan zijn voor onderdrukte volkeren. Hij zag de dubbele rol die godsdienst kan spelen. Mijn terrein was dat van de godsdienstsociologie. In de jaren tachtig praatte ik regelmatig met Cubaanse intellectuelen over de bevrijdingstheologie in Latijns-Amerika en het engagement van christenen in revolutionaire bewegingen in El Salvador, Guatemala, Nicaragua. Ze overtuigden er het centraal comité van de Cubaanse communistische partij van om me te inviteren voor een stoomcursus voor het topkader. De conclusie was dat een marxistische benadering niet kan vertrekken van een dogma - dat godsdienst opium is voor het volk - maar altijd naar de werkelijkheid moet kijken.

Was uw klasje geslaagd voor het examen?

HOUTART: Een jaar later schrapte een partijcongres de paragraaf die gelovigen uitsloot van lidmaatschap. Er speelden daarbij natuurlijk ook andere overwegingen - het was ten slotte belachelijk. Maar ik heb ook hier in Leuven altijd de marxistische benadering gebruikt. Ze is naar mijn mening het meest geschikt om de rol te begrijpen die godsdiensten in de samenleving spelen.

Wanneer hebt u Fidel Castro voor het laatst ontmoet?

HOUTART: Vorig jaar, voor hij ziek werd.

Kan het communisme in Cuba na Fidel overleven?

HOUTART: Niemand had zich voorgesteld dat het 'post-Fideltijdperk' al bij zijn leven zou beginnen. Ik was er nog in december. Zijn broer Raúl heeft veel krediet opgebouwd omdat hij zich discreet opstelt. Discreet en efficiënt. De vraag is nu of het land de noodzakelijke beslissingen kan nemen om van een socialisme van de 20e eeuw over te stappen naar een socialisme van de 21e eeuw en het systeem kan aanpassen zonder de grote verworvenheden op het vlak van gezondheidszorg, onderwijs en cultuur te verliezen. Dat wil dus zeggen: zonder de weg op te gaan van China en Vietnam.

Helpt de opmars van links in Latijns-Amerika de Cubanen om die stap te zetten?

HOUTART: Zeker. Maar omgekeerd zou die ontwikkeling zonder Cuba ook niet mogelijk zijn geweest. De grote onbekende is hoe de Verenigde Staten zullen reageren. Raúl stelde de Amerikanen een dialoog voor, maar Bush weigert met hem te praten. Overigens: als het Amerikaanse embargo van de ene op de andere dag zou worden opgeheven, is dat gevaarlijk voor de Cubaanse samenleving. De schok van een plotselinge overvloed aan consumptiegoederen kan te groot zijn.

U zat onlangs in Mexico nog een volkstribunal voor over de Amerikaanse Cuba-politiek. De traditie van Lelio Basso en Bertrand Russell ligt u na aan het hart. Maar heeft zo'n namaakrechtbank eigenlijk wel impact?

HOUTART: Het hangt ervan af wat de massamedia ermee doen. Het zijn natuurlijk opinierechtbanken zonder enige juridische grondslag. Ze halen hun macht uit hun overtuigingskracht, en daarom moeten ze serieus werken en moeten de media meewillen.

En die laten het afweten?

HOUTART: Soms wel, soms niet. In Bogota werd recent een tribunaal gehouden over de straffeloosheid van paramilitaire organisaties. De zitting werd gehouden in het Colombiaanse parlement. Ik zat als voorzitter van het tribunaal twee dagen in de stoel van de parlamentsvoorzitter. Naast een groot portret van Simon Bolivar. We hoorden de meest vreselijke getuigenissen uit twee wijken in de stad waar de voorbije drie, vier jaar zeshonderd jongeren zijn vermoord.

De nationale televisiezender heeft de voorlezing van het verdict rechtstreeks uitgezonden in het hele land. Niet alleen de paramilitairen werden veroordeeld, maar ook de politie en het leger en iedereen die medeplichtig is - de regering inbegrepen. De mensen uit de buurt konden hun ogen en oren niet geloven: dat ze zelf mochten spreken in het hart van de macht. Dat geeft toch stof tot nadenken.

U zat in Brussel ook in een Irak-tribunaal. Is daar volgens u een burgeroorlog aan de gang, of toch een godsdienstoorlog? En is terrorisme te rechtvaardigen?

HOUTART: Godsdienstoorlogen zijn zelden oorlogen waarin het alleen over godsdienst gaat. Het religieuze element speelt een rol, maar het is altijd complexer. Het zijn vaak hoofdzakelijk politieke oorlogen, zoals met de katholieken en de protestanten in Noord-Ierland. Er is dus een meer globale analyse nodig om te kijken wat er echt aan de basis van ligt. En wat het terrorisme betreft: anderhalf, twee jaar geleden organiseerde Fidel Castro in Havana een conferentie over terrorisme, waarop ik uitgenodigd was. Hij was tijdens een gesprek bijzonder duidelijk. 'Geen enkele vorm van terrorisme is geoorloofd', zei Fidel. 'Of het nu om Palestijnen gaat, Irakezen of Tsjetsjenen.'

Kortom: 'Gij zult niet doden'?

HOUTART: Niet alleen dat. Er moet ook een nuance worden aangebracht, want er is toch een verschil tussen het terrorisme van de staat en dat van volkeren in nood. Ik herinner me dat kardinaal Oscar Romero van El Salvador het gebruik van geweld veroordeelde, maar toch een verschil zag tussen het geweld van de rijken en dat van de armen.

Is het niet een beetje te simpel om het terrorisme van het ene kamp als excuus te gebruiken voor het terrorisme van het andere?

HOUTART: Precies daarom moet er ook een serieuze analyse worden gemaakt. Een groot deel van het terrorisme in het Midden-Oosten is een gevolg van de politiek van het Westen. Wij zijn begonnen met de Taliban en Osama Bin Laden te helpen, toen ze in Afghanistan tegen de Sovjet-Unie vochten. Dat krijgen we nu terug. Probeert u zich ook eens in de plaats te stellen van de mensen in Irak die met zo'n oorlog worden geconfronteerd....

Bedoelt u dat terrorisme ook een vorm van wettige zelfverdediging kan zijn?

HOUTART: Wettig nee, zelfverdediging ja. Maar ik keur terrorisme niet goed. Al was het maar omdat het meestal het beste cadeau is dat je de tegenstander kunt doen. 'Elf september' was voor George W. Bush toch een geschenk op een zilveren schotel? Om zijn macht te kunnen vestigen en zijn beleid uit te voeren? Ik herinner me een jongen in Sri Lanka. Een Singalees, die opkwam voor de zaak van de Tamils. Hij kwam om bij een aanslag van Tamils op een trein. Dat is het resultaat van terrorisme. Het is politiek contraproductief.

Hoe krijgt u in Nairobi vierduizend organisaties op één lijn?

HOUTART: Er blijven natuurlijk altijd verschillende tendensen. Er zijn diegenen die geloven dat het kapitalisme kan worden veranderd en er zijn diegenen die, zoals ik, denken dat het hele systeem niet deugt. Als het forum ooit uit elkaar spat, verliezen we elke kans om een ander Davos te maken. Dus moeten we blijven samenwerken. Tegen de multinationals, de Wereldbank, het Internationaal Monetair Fonds. Daar zit veel macht bij elkaar. En ik ken die mensen ook. Dat zijn geen monsters. Maar ze leven in een andere wereld. Ik zeg hen vaak: 'Jullie zijn analfabeten, jullie kijken alleen met een economische bril.' Daarom zijn ze ook niet in staat om de werkelijkheid te zien zoals ze echt is.

In plaats van 'Ni Marx, ni Jésus' zegt u: Marx én Jezus?

HOUTART: (*lacht*) Ik had daarover ooit een lang gesprek met Michel Camdessus, die toen directeur-generaal van het IMF was. Een praktiserende katholiek. 'Hoe komt het', vroeg ik hem, 'dat uw beleid u zo logisch lijkt, terwijl het in Afrika en Zuid-Amerika alleen rampen aanricht? Komt dat misschien omdat u de markt als een van God gegeven, natuurlijk gegeven ziet?' Hij werd boos. In de markt van Camdessus spelen sociale factoren geen rol en wegen vraag en aanbod even zwaar. Maar in de praktijk is dat natuurlijk nooit het geval. Als de kapitalistische logica wil spelen, móét er zelfs ongelijkheid zijn. Wie dat ontkent, vervalst het spel.

U hebt nu vijftig, zestig jaar sociale strijd achter de rug. Is de kloof tussen arm en rijk in die tijd niet alleen maar groter geworden?

HOUTART: In algemene termen wel. Maar in Venezuela, bijvoorbeeld, heeft Hugo Chavez het analfabetisme in korte tijd uit de wereld geholpen. Dat is dus mogelijk. De ommekeer in Latijns-Amerika is opmerkelijk. Ik maak mij nu vooral zorgen om de ecologische problemen. Ik was in november in Amazonië voor een conferentie over recht en biodiversiteit. We worden ons te langzaam bewust van wat daar gebeurt. De vernietiging van het woud gaat in een schrikwekkend tempo voort.

We kunnen de arme boeren daar toch moeilijk de rekening voor presenteren?

HOUTART: Het zijn de multinationals die het woud kappen. De verandering van het klimaat zorgt ook voor meer schade dan het kappen zelf. Ik durf het bijna niet te zeggen, maar er zijn onderzoekers die menen dat er in de jaren tachtig van deze eeuw in het hele Amazonegebied geen leven meer zal zijn. Alleen nog woestijn.

En toch blijft u optimistisch?

HOUTART: Cijfers over armoede in de wereld zijn geen abstracte gegevens. Achter die cijfers gaan mensen schuil. Terwijl de mensheid nu toch over zeven keer meer middelen beschikt dan vijftig jaar geleden, blijft het aantal armen toenemen. Een recent rapport zegt dat als de huidige politiek wordt aangehouden er in het jaar 2020 nog altijd 750 miljoen mensen zullen zijn die met minder dan twee dollar per dag zullen moeten leven. Kunt u dat aanvaarden? En of de moed mij soms niet in de schoenen zinkt? *La lutte continue, quoi.*

Piet Piryns en Hubert Van Humbeeck

Laureaten Prijs voor de Democratie 2010.

StRaten-Generaal, Ademloos en Staten-Generaal van Brussel: de bekroning van burgerinitiatieven.

Voor de contacten:

Manu.claeys@skynet.be (StRaten-Generaal)

Wim.vanhees1@telenet.be (Ademloos)

deneef@skypro.be (Alain Deneef, Staten-Generaal van Brussel)

Het gaat niet zo goed met de representatieve democratie. Waar de kiesplicht niet bestaat vermindert de opkomst. Bij ons is er opkomstplicht, maar de kloof tussen burger en politiek is niet gedicht. Politieke partijen worden steeds meer door de media bepaalde kiesverenigingen. Het electoraat is zeer vlottend. De politieke controle via de zuilen is gelukkig sterk verminderd. Maar in het algemeen is het niet goed gesteld met het vertrouwen in de politiek. Dat is niet gezond voor de democratie, want die vereist een gezond en gedragen politiek debat.

De democratie vereist actieve burgers. Niet alleen mensen die actief willen deelnemen aan verkiezingen. Maar vooral mensen die begaan zijn met de gemene zaak, met de maatschappelijke agenda, met het publieke debat. En die zijn er in dit land. Niet alleen is nog een meerderheid van de bevolking lid van verenigingen, is ze verbonden met het georganiseerde middenveld. De laatste jaren is ook een zeer actieve civiele maatschappij actief geworden die deelneemt aan het maatschappelijk debat.

Die nieuwe manier om aan politiek te doen heeft enkele opvallende kenmerken. Het gaat om onafhankelijke burgernetwerken die zich zelfstandig rond een thema organiseren. Zeer opmerkelijk daarbij is dat het niet alleen gaat om een eisenstrijd, om verzet tegen bestaande beleidsplannen, maar dat er gebruik wordt gemaakt van expertise en kennis om alternatieve voorstellen uit te werken. Ze wordt de kwaliteit van de politiek verhoogd door de discussie inhoudelijk te stofferen en door vanuit de burgermaatschappij ook de standpunten van de politieke partijen te bevragen.

De Prijs voor de Democratie 2010 gaat dit jaar naar twee opvallende burgerinitiatieven die erin geslaagd zijn de politieke agenda gevoelig te beïnvloeden.

Vanuit de Antwerpse StRaten-Generaal en de beweging Ademloos, groeide een brede kritiekbeweging tegen het Lange Wapperproject zoals door de overheid via BAM uitgewerkt.

Met een geduldige opbouw van informatie en stevige kritiek, maar ook met gedegen uitwerking van mogelijke alternatieve oplossingen werd eerst een bres geslagen in de politieke consensus, dan een referendum afgedwongen en tenslotte een meerderheid gevonden tegen de bestaande plannen.

Deze twee organisaties hebben getoond hoe het mogelijk is, in tijden waar iedereen de mond vol heeft van de apathische burger, de democratie te versterken. En dit niet alleen door een volksraadpleging af te dwingen (op zich al een huzarenstuk), maar evenzeer door het inhoudelijk debat voortdurend te voeden met eigen voorstellen, door op waardige wijze het overheidsbeleid zeer kritisch op te volgen, door te tonen dat door zelfstudie en ervaringsdeskundigheid burgers ook experts kunnen zijn. Geen enkele burgemeester kan nu nog in Vlaanderen een beleid voeren van 'walk and don't look back'....

De twee organisaties hebben dan ook de trend van de citymarketing doorbroken (die de inhoud wegdrukt en het stedelijk imago centraal stelt) en de stedelijke democratie haar essentie –het georganiseerd meningsverschil- teruggegeven.

In Brussel werd een Staten-Generaal van de Civiele Maatschappij georganiseerd. Eerst ontstond een bi-communautair platform van het middenveld waarin naast drie burgerbewegingen, ook de sociale partners, de netwerken van buurtcomité's en de culturele netwerken zitting hadden. Die werkten een korte platformtekst uit waarin de Brusselse multiculturele en kosmopolitische realiteit tegenover de Belgische communautaire patstelling werd gesteld. En dan werd een ongezien discussieproces opgestart op basis van 16 discussienota's gemaakt door meer dan 100 universitairers. Die teksten werden 26.000 keer gedownload, in 16 hearings met ruim 3000 mensen bediscussieerd, in twee studiedagen samengevat en in een ruim bijgewoonde slotzitting afgerond. In het elan hebben honderden kunstinstellingen uit beide gemeenschappen samen een Cultuurplan voor Brussel uitgewerkt. Ook hier een ongeziene mobilisatie rond alternatieve ideeën en voorstellen.

De jury wil met deze prijs de kwaliteit van deze burgerparticipatie belonen, kwaliteit in het betrekken en informeren van bredere lagen van bevolking en middenveld, maar ook kwaliteit in het uitwerken van alternatieve voorstellen. Want de kwaliteit van de democratie hangt af van de kwaliteit van het debat. Daartoe is de actieve inzet van een goed

geïnformeerde civiele maatschappij essentieel. StRaten-Generaal en Ademloos in Antwerpen en de Staten-Generaal van Brussel hebben een belangrijke bijdrage geleverd tot de uitbouw van een kwaliteitsvolle participatieve democratie. De Prijs voor de Democratie 2010 bekroont de burgeralternatieven tegenover falende beleidsstructuren.

UITSLAG VAN DE STEMMINGEN TIJDENS DE SAMENKOMST VAN DE JURY VOOR DE PRIJS VOOR DE DEMOCRATIE 2010 EN PRIJS JAAP KRUIHOF 2010.

STEMMINGEN PRIJS VOOR DE DEMOCRATIE 2010

	Gastjury	Trefpunt	Democratie 2000	Totaal
De Wereld Morgen/ Apache	4	2	3	9
Lucie Van Crombrugghe/2 Abortus kollektief		1	1	4
Staten Generaal/ Ademloos Straten Generaal	6	3	2	11

UITSLAG:

- 1. Staten Generaal + Straten Generaal/Ademloos**
2. De Wereld Morgen/Apache
3. Lucie Van Crombrugghe en het Gents Abortus kollektief

UITSLAG PRIJS JAAP KRUIHOF 2010

	Gastjury	Trefpunt	Democratie 2000	Totaal
Mong Rosseel		3	2	5
François Houtart	6	2		8
Ludo De Witte	4	1	1	6
Philippe Van Parijs	2			2
Gaza Flotilla			3	3

UITSLAG :

1. François Houtart

2. Ludo De Witte

3. Mong Rosseel

KANDIDATUREN VOOR DE PRIJS VOOR DE DEMOCRATIE 2010

- 1) Lucie Van Crombrugge en het Abortus Kollektief van Gent (Kollektief Anticonceptie)**
- 2) "Staten Generaal van Brussel; les Etats Généraux de Bruxelles, Citizens Form of Brussels".**
- 3) Pavia Groep**
- 4) Arthur De Decker**
- 5) Abolition 2000 voor een kernwapenvrije wereld**
- 6) De Wereld Morgen**
-7) campagne "Israël koloniseert, Dexia Financiert"**
-8) Liga voor de Mensenrechten samen met Raf Jaspers rond het thema van de privacy en big brother.**
-9) StRaten-Generaal en Ademloos**
-10) Apache**
-11) Ghislain Londers, voorzitter van het Hof van Cassatie**
-12) Herman Matthijs, professor VUB**
-13) Nadia Fadil, Centrum Sociologisch Onderzoek KULeuven**
-14) Dirk Adriaenssens, een van de drijvende krachten van Brussel Tribunal**
-15) vakbonden van Opel**
-16) Rudi Kennes**
-17) 't Groot Gedelf**
-18) Jean Drèze, een Belg die sinds meer dan 20 jaar in India werkt als professor in de economie. Voormalig medewerker van Amartya Sen**
-19) Chokri Ben Chikha**
-20) Jan Beke voor de fototentoonstelling Lijn 3.**
-21) Studenten tegen NSV**
-22) Oproep voor een democratische school (Nico Hirtt en Ides Nicaise)**

KANDIDATUREN VOOR DE PRIJS JAAP KRUTHOF 2010.

- **Philippe Van Parijs**
- **François Houtart**
- **Ludo De Witte**
- **Luk Vervaet (gevangenisleraar)**
- **Jan Blommaert**
- **De organisatoren van de Dag van het Socialisme (Ronde Tafel van Socialisten)**
- **Gaza Flotilla (de vier Belgen in het bijzonder Inge Neefs en Griet De Knopper)**
- **Mong Rosseel (De Vieze Gasten)**
- **Lucas Catherine**

Jury 15 juni Prijs voor de Democratie/Prijs Jaap Kruithof 2010.

Dit zijn de juryleden van de onafhankelijke jury.

JAN BUNDERVOET (arbeidssocioloog KULeuven; emeritaat)
ANN DEMEULEMEESTER (nationaal secretaris ACW)
DIRK BARREZ (redacteur De Wereld Morgen)
GEERTRUI DAEM (auteur)
RITA MULIER (feministe; vroegere voorzitter Vrouwen Overleg
Komitee: gewezen Emancipatie-ambtenaar Vlaamse Gemeenschap)
CAROLINE COPERS (Algemeen Secretaris Vlaams ABVV)
JEAN-MARIE DEBAENE (Vlaams ABVV)
HUGO FRANSSEN (Uitgever EPO)
FRANK STAPPAERTS (Humanistisch Vrijzinnige Verenigingen)
JOS VANDER VELPEN (voorzitter Liga voor Mensenrechten)
ERIC CORIJN (socioloog VUB; Vooruitgroep)
MICHEL VANHOORNE (coördinator LEF)
PAUL PATAER (Gents OCMW-raadslid voor Groen!; oud-voorzitter
Liga voor Mensenrechten)
GITA DENECKERE (UGent; historica)
JAN DUMOLYN (historicus; UGent)
DIRK HOLEMANS (Hoofdredacteur Oikos)
KOEN RAES (docent rechtsfilosofie en toegepaste ethiek UGent)
DOMINIQUE WILLAERT (Victoria De Luxe)
WILLY DEE (fotograaf)
ANN DEMEULEMEESTER (Algemeen Secretaris ACW)
GEORGES TIMMERMAN (Hoofdredacteur Apache)
CARLOS BOIDIN (comms'a)
JOHN VANDAELE (redacteur MO Magazine)

De leden van het bestuur van Democratie 2000:

Eric Goeman (voorzitter)
Filip Paelman (penningmeester)
Kristien Hinnion
Frank Colman
Filip Heirman
Fien Loman
Guy Volders
Wouter Van den Berge
Jeroen Paelman

De vertegenwoordigers van Vzw. Trefpunt:

Guido De Leeuw
Ron Hermans

*Uitreiking Prijs
voor de
Democratie
2010.*

**Tweede uitreiking Prijs Jaap
Kruithof 2010.**

**Groot podium, 19u30, Bij Sint-Jacobs,
woensdag 21 juli.**